

העצמה אישית

בתורת ההסדרות

בעריכת הרב יהודה וינגרטן מחבר ספרי "חסידות מפורשת"
ועורך "הרפיה חיובית" ו"יסודות החינוך"

כל הזכויות שמורות
למכון "יסוד החסידות"
058-326-8992

להשיג סדרת מאמרים זו בסדרת העצמה אישית
ומאמרים נוספים בענייני הרפיה, חינוך, תורת הנפש
הירשמו בכתובת הדוא"ל

W3268992@gmail.com

פרק כ"ד

צינור האמונה – ללא קפלים וקמטים

בומח מבטיח ומובטח

הצורה הנכונה של בטחון בה' בשלימות, היא השלכה עצמית לעבר הנהגת השם יתברך. על כך אומר הבעל שם טוב הקדוש, כי כל בטחון מורכב משלושה פריטים: (1) בוטח (2) מבטיח (3) מובטח. 'בוטח' היינו אותו אדם שהוא בוטח, ו'מבטיח' היינו אותו שהוא מבטיח, ו'מובטח' היינו אותו עילה שעל ידה הוא בטוח לבא לאותו הדבר¹.

¹ ספר בעל שם טוב על התורה (מקץ אות ב): אמר אדוני אבי זקוני זללה"ה על פסוק (ירמיה י"ז) ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו, וזה תוכן דבריו, כי יש בוטח ומבטיח ומובטח, בוטח היינו אותו אדם שהוא בוטח, ומבטיח היינו אותו שהוא מבטיח, ומובטח היינו אותו עילה שעל ידה הוא בטוח לבא לאותו הדבר, והוא דרך משל, השם יתברך הוא המבטיח לאדם שיתן לו כל צרכו ודי מחסורו כשילך בדרכיו, והאדם הוא הבוטח בזה, **מובטח היינו שאף שהוא בוטח שהשם יתברך יזמין לו בוודאי פרנסתו, מכל מקום צריך עילה לזה, שיהיה הסיבה מאת השם יתברך, שעל ידה יתפרנס, או שהוא משא ומתן או שאר דבר, וואדם כזה עדיין לא הגיע לאמונה העקריית, כי העיקר להאמין בה' שהוא לבדו הוא ואין בלתו, ושאינו צריך לשום עילה וסיבה, שעל ידה ימשוך לו פרנסתו, כי הוא יתברך שמו עילת כל העילות וסיבת כל הסיבות, ואפילו כשלא יעשה שום עילה ומשא ומתן ושום הכנה לפרנסתו, השם יתברך יכול להזמין לו פרנסתו בחסדו הגדול, וזהו ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו, היינו המובטח שלו יהיה גם כן השם יתברך, שרק הוא לבדו הוא, ואין שום דבר שיהיה עילה וסיבה לפרנסתו, או לשאר דבר שעל ידה יגמור הדבר שהוא מבטיח לו, שאינו צריך לשום דבר ושום הכנה, שתהיה עילה וסיבה, והכל הוא רק הבורא יתברך שמו, ואפילו כשיש לו הדבר על ידי עילה, יאמין באמונה שלימה, שהוא ממש ה' יתברך, שרצה לפרנס אותו בדרך זה, אבל לא שיהיה מוכרח הדבר על ידי סיבה והכנה, רק לבטוח בה' וזהו מדרגה גדולה: (דגל מחנה אפרים בשלח, אור המאיר בהעלותך):**

העצמה בדרך תורת החסידות אישית

על פי זאת מפרש הבעל שם טוב את הפסוק "אשרי הגבר אשר יבטח בה'", כלומר בוטח הוא בה' שהוא בטחונו בכל ענייניו, אך לא די בזאת אלא גם "והיה ה' מבטחו", הקב"ה הוא גם המבטח, האמצעי שעל ידו תבוא הישועה, ואין במחשבתו אמצעי אחר שבו הוא בוטח.

שותפותם של המוח הלב ומערכת העשייה

את דברי הבעל שם טוב הקדוש ניתן לתרגם בנוגע לעניינינו, לשלושת חלקי הבטחון שמשלימים זה את זה יחד כאשר הם שוכנים בכל שלושה חלקי הנפש:

החלק המרכזי של הנפש שהוא הרגשות, והוא המתמודד עם תחושות הפחד מפני העתיד מול הציפיה להצלחה ומושלמות, ומשקיט את דאגותיו ופחדיו על ידי תחושת השלווה והרוגע של בטחון. הוא ה"בוטח".

החלק העליון של הנפש, מערכת המחשבה, הוא ה"מבטיח", מלשון "מפעיל". שכן הנשמה, מקור כל המחשבות, היא זאת שמחברת את האדם אל הבורא יתברך, והיא זאת שמאירה באדם, בשעה שהוא מתבונן בגדלות ה', את הרגשת הבטחון וההתרפקות על ההרגשה האבהית והמגוננת שבאה כתוצאה מהעמקת הדעת באהבת הבורא יתברך אלינו.

החלק התחתון של הנפש, מערכת העשייה, היא ה"מבטח". היא מערכת הפעולות שעל ידם תצא התוכנית לפועל. כאן, מדגיש הבעל שם טוב, הנטייה האנושית היא לרופף את האחיזה האמיצה שבה החזיק האדם במחשבתו וברגשותיו את חוט הבטחון בה', ולהעביר את התוכנית לביצוע האנושי.

זהו השלב שבו טועים בני האדם, וכאן הם שוכחים לחבר את עצמם לצינור האמונה, ומכאן הסיבה לכך שלפעמים גם בני אדם שחושבים שהם בוטחים בה' בשלימות, נכשלים ואינם מצליחים במעשיהם, שכן בטעות הם מגבילים את בטחונם רק לחלק הרעיוני והשכלי שבנפש, ואינם מהדקים את חוט הבטחון אל חלק העשייה שבנפש, דבר שגרם גם לכל מערכת הבטחון שבנפש להתרופף ולהיות נעדרת צורה מעשית ומוחשת בנפש.

הספיקות – קיפולי צינור האמונה

כדי לחבר את עצמינו לצינור האמונה בשלימות, עלינו לחזק את שני הברגים האמצעיים, המחברים בין מערכת המחשבות למערכת הרגשות, ובין מערכת הרגשות למערכת העשייה.

משל למה הדבר דומה? לצינור שאיתו משתמשים לניקוי כתמים קשים במיוחד. לשם כך על האדם להשתמש בזרם מים חזק ועוצמתי שיסיר לחלוטין את הכתמים המאפילים על יופי דירת הפאר שלו. אך אם האדם ישתמש בצינור המחובר אמנם לזרם עוצמתי, אך מקופל פעם או פעמיים באמצעותו, זרם המים לא יזרום בעוצמה ומשכך לא יפעול את פעולתו.

זהו המשל שממחיש את בעייתו של האדם שאמנם בוטח בה' באופן כללי, אך ספיקות רבות אופפים אותו, ולמרות שהוא בוחר בדרך הישרה – לבטוח בה', מחשבות האמונה אינם זורמים ישירות אל מערכת העשייה שלו, אלא תמיד צצים לו מחשבות כאלו או אחרות שתמיד משתמשים במושגים נעלים כמו "כח הבחירה" או "מצוות ההשתדלות" (אשר עליה אומרת ההלצה כי היא אחת שאותה מקבלים הכל בהידור הגדול ביותר). כדי לגרום לערפול ענין הבטחון, מחשבות שאמנם אינם מצליחים לערער לגמרי את בטחונו בה', אך הם גורמים ל'קיפול' צינור האמונה, כלומר לקפל וקמט שמעכבים את הזרימה השוטפת של מימי הבטחון.

מחשבות אלו נובעים מחוסר ידיעה הברורה, שגם לאחר כל מצוות ההשתדלות – הכישלון או ההצלחה אינם תלויים כלל ביד בשר ודם, ולמרות שעל פי התורה יש לבצע פעולות השתדלות, כל מטרת ההשתדלות היא דווקא להביא את האמונה גם אל מערכת העשייה, ולתלות את הצלחתו של האדם במאת האחוזים רק ברצון ה' יתברך שהוא לבדו מלך על כל הארץ, גם לאחר שעשה פעולות השתדלות.

עמודים אלו הינם חומא חלקית בלבד מתוך המאמר השלם. אל תחמיצו את סדרת המאמרים המיוחדת שתשנה בסיד את חייכם, ושעליה העידו מטייה וקוראיה כי שינתה את הסתכלותם על החיים והביאה אותם אל דרך ההצלחה

הרשמה לספר "העצמה אישית" - gmail.com@3268992